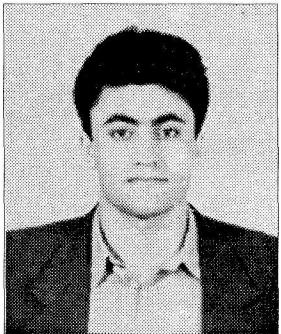

Альберт Васильев

Корсуньза

Альберт ВАСИЛЬЕВ

Книган спонсоржо — предприниматель
Бенямин Климентьевич КАЗАРЯН.
Автор тудлан тиде мурпогым лукташ
полшымыжлан кугу таум каласа.

КЁРАНЫЗА

Почеламут-влак

Марий Эл в ик элт
рэйхүр сүрәнгэ бибердэг
Чыбантайт Фурьи Савея

Васил

Йошкар-Ола
«Марий Эл периодика» савыктыши
2002

84 Мар
В 19

Васильев А.А.

В 19 Кёраныза. Стихи.— Йошкар-Ола:
Издательство «Периодика Марий Эл»,
2002.— 48 с.

Поэт Альберт Васильевын лўмжё марий поэзийм жаплыше, аклыше да йөратьше еңгланынде сайынак палыме. Тымарте тудо мемнам «Тыгае палым чыла», «Саман мый корыменет омыл», «Үж мыйим» да рушла лукмо «Разговор со Временем» почеламут книгалај дене куандарыш. Теве ынде — «Кёраныза» лўман у мурпого... Тушто автор кызытсе илыш-пудамыр, ты саманыште Айдемын верже, тудын ончыклыкшо нерген чон вургыж шонкала да эн ныкыл корылажым юзо шижмашлан — йөратымашлан — вуй савен пёлекла.

В 4702410105-000 © Васильев А., 2002
4Х5(03)-2002 Без объявл. © Оформление издательства
«Периодика Марий Эл»

КЁРАНЫЗА

Ончылмут олмеш

Алят возем мый ончылмутым...
Түң шонымашышке куснаш
Кычал шым му тул гае мутым,
Күшеч ом пале түнгалаш.

Ийгот эрта — чылт ўмыл шечин...
Кодеш кагазыш возалтде.
Шотлен мёнгешла кодшо кечым,
Мучал: толеш чарналтыде.

Вашкаш күлеш —
Ом пале, күшко.
Ом уж рас корным нигушкат.
Кеч весе-шамыч, ошкыл, нушкын,
Йүд-көче күш-гынат каят.

Лач мые веле ончылмут гыч
Түң шонымашышке куснен
Ом шукто ынде.
Лийле күтко,
Ом керт нöлтадымым нöлтен...

Ромго села,
11-19 декабрь, 2000 ий.

Кöраныза

Кавасе ўжаралан пеш ида кöране —
Нöлтеш моторын, но ғашке шула.
Ораллыще лышташланат ида кöране —
Тыгела тудо ўмыржым сула.
Мурен моштем манын, мылам ида кöране,
Чонемлан йёсö да мурэм ала.
Сантгасе күптыремланат ида кöране —
Тыгела рвезе пагытэм шула...

А такише...

Кöраныза йыштак ўжаралан эрдене —
Эн ончыч кече дene мутлана.
Кöраныза лышташланат шыже кастене —
Кузе моторын ўмыржым шукта!
Кöраныза: мурен моштем мый
шүшпых семын,
Кодам шарнашда муро кумылан.
Кöраныза, ончен сантгасе күптыремым —
Биш эрте рвезе пагытэм арам!

Чурилино — Штыри,
Арский район, Татарстан,
4 март, 2000 ий.

* * *

Мурышаш мурэмым
Мурыде ом кодо,
Поро ентын шўмыш
Корным такыртем.
Ночко шыже годым,
Йўштö теле юдын
Йўкшышö возакыш
Тулым мый пыштем.

Олмапула эркын
Тек вара кошкем мый.
Тек вара мондалыт,
Могайрак лиймем.
Садыгак иктажше,
Легылден тошкемыш,
Муралта кастене
Мыйынат мурэм.

«Ваштар курьк» санаторий,
11 август, 2000 ий.

Ах, шўмбелем, эрежак тый ит шўрдыл,
Шкежат палет: изиш поэт улам.
Да ончыкем ит шынде шокшо шўрым,
Тораште кызыт мый чонгештылам.

Кава ден мланде ушнымашке куржын,
Шке шўдымремым тушто кычалам.
Камвозын тудо, мый омем ден ужым.
Туддеч посна кузе илаш мылам?

Кавашке тудым кўзыктен сакем да
Уэн мый ўстелтёрыш портылам.
Шўрет вел оғыл, кеч шўман парентым
Тый шынде, тутло эн лиеш мылам.

Роңго села,
29 январь, 2000 ий.

Мый йол ўмбалне пеңгыдын шогем,
Ял дene кылым але шым йомдаре.
Тек лийже йўр, тўтан мардеж, шолем,
Нигў корнем гыч мыйим ок йождаре...
Мый йол ўмбалне пеңгыдын шогем.

Ял дene кылым але шым йомдаре,
Шым кай олаш, кычалын пиалем.
Кочкам, йўам, шўлем эре яндарым
Да йўдым кайык сем дene малем...
Ял дene кылым але шым йомдаре.

Тек лийже йўр, тўтан мардеж, шолем —
Сенгем. Шкет ом керт, каласем пошкудым.
Коран ок ошиқыл нигёат, палем.
Мыят, кўлеш лиеш гын, ом кудалте тудым...
Тек лийже йўр, тўтан мардеж, шолем.

Нигў корнем гыч мыйим ок коранде.
Шке кумылем да шкемын шонымем.
Тўшка пашаште ыштымем ворангже —
Тидлан мый ом чамане акылем...
Нигў корнем гыч мыйим ок коранде —
Мый йол ўмбалне пеңгыдын шогем.

Роңго села,
24 декабрь, 2000 ий.

А вет кузе мурен

Пошкудем Вениамин Кузьминым
шарналтен.

Ий-влак вүд йогынла
Эртат.
А мый ик мурым
Шым кол, кеч чырык курым
Шарнем лач тачыла.

А вет кузе йонгтен!
Сем ял ўмбачын куржын,
Кунамже омым туржын,
Кунамже шортарен.

Йүд тымыкым монден,
Ташлен йоген памашла.
Эсогыл колышташлан
Сар шүшпүк шыпланен.

Но мурызо гына
Шагал моткочак илыши.
Да муро кид гыгы кидыш
Ыш кусно ты гана.

Нигё тетла тыге
Тул гае муро дene
Изи Маршан уремым
Ыш керт сылнештарен.

Ронго села,
18-20 ноябрь, 2000 ий.

Яндар кагаз...

Ик-кок шомак...

Түнгизтыш.

Тора гыч семже солныш пылышлан.
Колтен чон гочыл түрлө шокымашым,
Мутвундо дene угыч вашижам.

Вераңдарап поэзийин кышкарыш
Күлеш улнеже,
Мый колтем шала.
Уке поэзий күкпіштыш тошқалтыш.
Тек тиным муро шочынак пала.

Пегасым тарантасышке кычкем да
Йортем, кугу маңдажым ончылтен.
Кычалыт тек вара, шудал шенгечын,
Күшеч ораде койыш мурыштем...

Ронго села,
29 январь, 2000 ий.

* * *

А чонышко поэзий кумыл,
Уке-уке да, пörtылеш.
Кычал музш.
Пычкемыни лук гыч
Ош кечышке вўден луктен.

Йўр пыл деч эрныше кавашке
Нўлталын лывырге чонем,
Йонгталтише ман йўкем торашке,
Мура пырля, алгаштарен.

Вара ноя ала-мо.
Эркын,
Пеледише олык гоч вончен,
Кас кече шичме вельшиш шкетын
Кая адак, вучаш шўден...

Роғго села,
1 февраль, 2000 ий.

* * *

Шонкалаш таратыше поэзий,
Угыч мыйын кумылем туржат.
Шўм-чонемжым, наңгаен поргемыш,
Тый молан эре коден куржат?

Шотленам эреак тыйым эмлан.
Но тый лийыч мыланем коштан.
Мыйын шўмым нимынгар шыч эмле —
Тудо утларак тына коршта.

Ит когарте языкан чонемжым,
Тамык тудым тугакат вуча.
Илынем ласканак ынде шкетын,
Сай шомакым ынем кай кўчаш.

Роғго села,
13 марта, 1997 ий.

* * *

Шолаш-пурлашке ит шупшкедыл —
Торта коклаш кычкалтын омыл.
«Айда» да «тр-р» шомакым колын
Ни ом шогал, ни ом ошкеде.

Таган ден ёрдыж гыч ит чумо —
Садак ом төртö, ом йорталте,
Вуянчым кеч тый от йорате,
Мый ончылнет тетла ом суко.

Шудал кеч мыйым, кеч сёрвале —
Шомак огеш зарвате чоным.
Ом шиж вет ынде шерым, кочым,
Ом почылт күлдымаш сёраллан.

Улам мый нсайышо йолешке,
Нигуш тетла ынемак вашке.
Йүдвошт шыл ончынem кавашке,
Пытартыш шүдýр йёрымешке.

Пытартыш шүдýр йёрымеке
Ужатынem ласкан кенгежым.
Чаманыде, кумда энгерыш
Кудалтынem тул пагытемым...

Ронго села,
25-30 декабрь, 2000 ий.

* * *

Лиеш ыле гынат, мёнгеш ом пёртыл
Полмезе жапыш,
Кеч моткочак жал
Тулайып.
Тул лиидегыч тудо йёрыш.
А шукын ойлыши:
«Ой, лиеш пожар».

Мёнтеш ом пёртыл.
Савырнен тулвуыйш,
Молан илем ман шолып куанаш?
Түжем гана кеч пёртыл,
Садак Юмыш
Мылам пүралтын оғыл савырнаш.

Ик илышем.
Тудлан, Шочынавалан,
Түлөн шуктап ыле керек мылам.
Кава йымалне верым ом тавале —
Шке ыресем мый шкеак нумалам.

Ронго села,
21 январь, 2001 ий.

* * *

Чонештен савырнем ош түня йыр,
Йырым-ваш ушем дene шунем.
Морко вельсе мурым түнгалин,
Чыладам сем сий дene шунем.

Памашем ўмыраш. Огеш кошко —
Тымык отынто шым ру куэм.
Ида орло муремжым: пеш тошто.
Илыш писын кудалын эртэн.

У саманым ом мокто, ом жапле.
Шарнымаш дечын ом керт ярсен.
Садланак дыр ом вашке у жапши —
Арамеш ом керт сайым вурсен.

Тошто жап чонеш порым вел ўдыш,
У саман ўда лачак торжам.
Жап ден тёр ошкылаш ала лўдын,
Эркин-эркин шентеке куржам?

Тошто пагыт, у пагыт, а чекише
Ала мыйин шўм гочын эрта?
Поро кумылниш пыштыме чепым
Мый гына ала кўрлын кертам?

*Ронго села,
15 январь, 2000 ий.*

* * *

Мый шке дечем ала пеш шуко йодым:
Чонем мураш йўд-кече сўрвален.
Сар шўшпыкын юарлымыже годым
Шым чыте шыпак колыштын шинчен.

Мый ямде лиyым йўк оралгымешке
Сенгаш тёчен мардежым кычкыраш.
А вет чылан ок кўл лияш имнешке,
Коклаште тудым вучышат лиyашаш.

Кўлеш дыр южгунам, жаплан кеч,
Шыпак лиyын,
Кас тымыкыште йўк лукде шинчаш,
Тора сандалык дечын налын вийым
Изишак мурышкемже ешараш.

Молан мый тидым умылышым иже,
Тынар титакым ыштымек арам?
Ала чон дene жапши йодым шижын
Йўкшаш кўлеш мылам кеч ик татлан.

Мый ынде шўым тўткынракын колышт
Мурем, шомакын нелытшым висен.
Сар шўшпыкын юарлымыже годым
Мураш ом шоно ончылташ тыршен.

*«Ваштар курык» санаторий,
18-23 август, 2000 ий.*

* * *

Илем мый ынде пүтырак ласкан.
Нигё ок ўж, огеш покто шентгечин.
Векат, монденит мыйымат тенгече,
Уке да парымемже нигёлан.

А вет шукерте оғыл йўленам.
Торта коклашке шкетыннак қычкалтын,
Йолшўм ден корным сипыште қычалын,
Мый волғыдо эрлашке ўжынам.

Йолташ-влак ышит кол, савырышт тёраш.
Ет деч, ыштен кү пырдыж гае тұсым,
Ондалкалең, поген ўшаным күсын,
Тұнгальыч шке йымақышт удыраш.

А мый шым керт.
Ала тидлан кёра,
Парням вуйвичкыж дene пүтыралын,
Йолташ-влак мый дечем чоян коралыч.
Но мый ом сырe, жап эше тёрла.

А кызыт илынem изиш ласкан,
Тек ынышт ўж, шентгечин ынышт поктыл.
Ласкалык веле чотшак ынже локтыл —
Улам мый таче шарнимаш дene улан.

*Роңго села,
27-30 ноябрь, 2000 ий.*

* * *

Ең ден поэзий шумлық ом каргаše:
Палем, чон почын ойлышо шагал.
Коран ом кай кеч нигунам канашым,
Нигём торжа мут дene ом логал.

Удан возем ман вожылын ом шого.
Ом лук шанчашым енглан ончыкташ.
Кеч ильшем ик кумырым ок шого,
Муремже шергынракын аклалтшаш.

Колумб марте, палем, нöлтарт ом сене.
Шке күкшытэм да шкемыннак корнем.
Нигён гай оғылым кеч мұын семым,
Пел курымлан кеч шарналташ коднем.

Садлан арам ең дene ом ўчаше.
Арам эрталшe кече пешак жал.
Шке корныштем шке эрыктем шанчашым,
Енглан шке сомылем ынem шўкал.

*Роңго села,
1-5 февраль, 2000 ий.*

* * *

Эре ик сем йонга моткочак лишне —
Кучен гына ом сене нигузе.
Эре ик ошкыл мыланем ок сите,
Миен шуам — кая каваш күзен.

Тора каваште пыл ден петырналтын
Шулен йомеп. Вараже мондалтеш,
А эр велеш адак ош түтырала
Пасу ўмбаке шып гына возеш.

Уәш куржам. Уәш кучен ом шукто.
Адак, күзен, пылпомышып шылеш.
А мыйын ынде уке писе шулдыр
Почеш күзаш тул кече дек шумеш.

Адак шым кучо мурылан у семым
Эр ўжарала ялым пожалташ.
Изин-изин, векат, мыят шонгемым.
Ала мыламже мурымым чарнаш?..

Ронго села,
12 март, 1997 ий.

* * *

Сангам кырен, мый Юмым шым сёрвале —
Пиалым шкеак шонышым чонаш.
Полмезе жалын кочыжсо, сёралже
Чон гочын эртыш, ок лий савыраш.
Порволо маңын, ош түнәм шым карге —
Кеч лийын йөсө чонлан южгунам.
Кумда түнҗаште лийын омыл карме,
Коклан пүртүс озала чучынам.

Ах, мый, ораде, почдымо шыншале,
Пүртүс радамым палыдыме кул,
Шым мошто йёршын ончыко ончалын,
Шүмем пелен ыш йүлө ончык тул.

Жаплаш пүртүсүм тунемам мо ынде?
Шијкам, моткочак шуко сулыкем.
Керек шым кучо шўмыштемже шыдым,
Пүртүс кертеш мо тидым умылен?

Уке, мый Юмым эшеат ом жапле.
Кумалже весе, мыйын шонышат.
Ик шечланат шым ончылто мый жапым —
Түшкә деч кодын, шкетын тошкыштам.

Ронго села,
23-27 февраль, 1997 ий.

Я во сне не летаю,
А падаю вниз...

Андрей Дементьев

Ала-кушечын йонгышо йүксавыш
Эрталаше жапыш пёртылтыш уэш,
Кё онгырым мондалтше кечиш сакыш?
Кён мыйын чон ден модмыжо шуэш?

Полмезе жапым кеч вурсен ом шарне,
Садак огеш шу пёртылмө мёнгеш.
Ынем шиж утыч чонышто кынкарым —
Үнап шула вет ий еда мёнгешт.

Кеч илыш йёршиңжак ыш утыктаре,
Уке-уке да, шёрынрак онча.
А тый, йүксавыш, садак от утаре —
Пёртылдымашышке ок күл вончак.

Омем денат эсогыл ом чонгештыл,
Эре поргемыш веле шунгалтам,
Садлан огеш күл пёртылташ тенгечыш.
Тора кава деч ынде йүкшенам.

Рузм поселко,
9-10 февраль, 1998 ий.

Улам мый таче мокмыран,
Моторлык ден тенгече руштын.
Садвекишиш лышташ поран
Шып модо, кудыр ўпым туржын.

Сентябрь мыйын кумылем
Чевер чияж ден алгаштарыш.
Ораде, иже умылем,
Кузе шётртнялге түс ондалыш.

Турня кашталан кава түр
«Чеверин!» мутым ушештарыш.
Чара куэ да покшым, йўр
Пеш писын мыйым айныктарыш...

Оралғыше лышташ поран
Иктешлыш рвезе лагытемим.
Садлан мый ынде мокмырлан
Ом йод оп теле дечын эмым...

Ронго села,
3 март, 2002 ий.

Корал ит кай, ончалын шёрын,—
Мый щўдыр чер ден ом орлане,
Үшан уке да сай эрлалан
Нигёланат нимом ом сёрө.

Уке да мыйын вес поянлык,
Тўлем йозакым муро дене.
Кеч колыштын, пылан эрдене
Шотлет тый чўчкидын шоялан.

Но чыныш пўрдышым от саке —
Жаплан лач илынга туржалтше.
Эрта гын илын гыч торжалык,
Пуат дыр мыланем чын акым.

«Пўнчер» санаторий,
22 январь, 2002 ий.

Саман подеш мый руштын, мокмыранын
Моштем мо ойырен сай деч осалжым?
Кугорно гычын бўрдыхыш коранын,
Эрталаш кечым мый копитам кычалын.

Садлан нигом ом ўж тора кавашке —
Ик шўдиарат, вучен, мыйым ок ўйло.
Шоналтыде каласыме шомаклан
Шинчавўд дene тылетла ом тўло.

Но тый ит шоно, пытышыжак омыл.
Шижам чон дene але ныжыл семым.
Тўжем пеледыш ден волгалтше олык
Конча омеш коклан пиал тат семын...

Ронго села — «Пўнчер» санаторий,
21 январь, 2002 ий.

* * *

Шикш деч поснажак мый ом йўлёр,
Улам да ятыр языкан.
Торжалыклан садак ом тўлёр
Торжалык дене нигёлан.

Тек чўдё порылык.
Тўняште

Мый силне семым арален
Кодем гын
Угыч сур тўшкаште,
Кертеш у муро иланен.

Торжалык ден садлан ом тўлёр,
Осалым мый эртем коранг.
Шикш деч посна керек ом йўлёр,
Тул деч посна ом шикш шўчан.

«Пўнчер» санаторий,
21-22 январь, 2002 ий.

* * *

Ондакше иктын-иктын, ёрын,
Вараже кормыж ден чолган,
Ош лум, конден тўняш ош эрым,
«Чеверын» мане шыжылан.

Чеверын, шыже!
Чоным, шўлык,
Кодет, уке кеч ик жаллан?!
Ош тўс тек телын, йўшто шўлыш —
Моткоч сур тўс ден ноенам.

Сандене, лум, вел урзо дене,
Леведын нурым, чодырам.
Ала, кынелын, ош эрдене
Илаш у семин тўнгалим?..

Ронго села,
10 декабрь, 2001 ий,
14 январь, 2002 ий.

* * *

Перен мый күртным ик гана,
Ом пере кок гана шандалым,
Мастар тыге койышлана,
А мый нигём ынем ондале.

Шагал мастерлық. Сомылем
Эше күлешын ок воране.
Почем пеш кодын солымем
Шёршудым савырыш пораныш.

Садлан мо ял дечын торлаш
Мый лўдым — почагам вўташте.
Кузе пашамжым чын аклаш,
Тыршем гын тўрыснек вўмаште?

Пашамлан ак — гау шомак,
Но тудыжат моткочак чўдё.
Ом юд кеч утым нимомат —
Лач чоныш порылыким ўдышт.

Садлан мастер тек кугешна,
Шотла гын шкенжым эн усталан,
А мый гын күртным ик гана
Перем да ом тўё шандалым.

Ронго села,
20-26 декабрь, 2001 ий.

* * *

Нимомат мый ыеде ом чамане,
Йолгорнем кеч шўдо кадыран.
Шенгечемже мыланем тек манышт:
«Пуненат ний дезе кандырам».

Мо вара, ний дene пуненам гын —
Вет йыдал саман гыч лектынам.
Шочынам чонгештылашлан манын,
Мый шым кыре онгым нигунам.

Мланде деке лишкырак пызнем да
Куралам, лынг пўжвўдем ўдем.
Ида шоно, чон ёбсын ызгем ман —
Тыгеракын южгунам мурэм.

Ом чонгештыл, но мурэм, кавашке
Иквереш турий дene кўзен,
Шомакемжым ятыр вес эрлашке
Нантая, ший онғырла рўзен.

Илышемже, савырнен мургорныш,
Шарналташ коденг гын тукымлан,
Ом чамане кандыра йолгорным —
Муро шуко кадыран лийман!..

Ронго села,
17 май — 7 июнь, 2001 ий.

* * *

Адак тошканым мо шорвондыш,
Чонем, тылатие ўшанен?

Адак мо тыйым поланвондо
Мотор сасқақ ден савырең?

Но вет поланын күймө пагыт
Шуэш кенежын эртымек.
Алят мо тидым тый от пале,
Тынар гана когаргымек?

Ала оралғыше лышташым
Ужаргыж деч коч йөратет?
Адак тый, урзо тич кошталын,
Күп вўдым мыланем йўкетет.

Ораде, эх, улат ораде.
Палет, моткоч черланенат.
Тый кармывонго деч коранын
Шыч керт мө?
Кўрлын конденат.

Уке, чонем, мый сусыретым
Тетла ом керт дыр паремден.
Ик кармывонго гычын эмым
Ом мошто але ямдылен.

Садлан йодам, изиш лыплане,
Ме утларак шокшештынна,
Ужат, каваште йўр пыл налын,
Эрталже, ме вучалтене.

*Ваштар курык,
15-16 август, 2000 ий.*

* * *

Тул кече нўлтö, юмылтен эрдене,
Керек тўнгалын омыл мый пашам.
Садак шым лийис шўмдымё айдеме,
Ен ойгым чон ден шижын моштенам.

Пўртўс озала шкемым ужын омыл —
Авам шотепш эрекл шотленам.
Кунам пеш ыш воране мыйин сомыл,
Лач тудын дечын вийим йодынам.

Пўртўс ёпкем ыш кучо, полыш кидым
Эре шуялтыш, порым тыланен.
Авамын ныжыл кидым пуйто шижын,
Пўртўс вий дene кызытат илем.

Садлан, чон дene енгин ойгым шижын,
Кертмемла полыш кидым шуялтем.
Тек поро кумыл кызыт чўдё лийин —
Ыш керт торжалык мыйим аяртен.

*Ваштар курык,
12 август, 2000 ий.*

* * *

Турист ойла: мый йөрәтәм пүртүсүм,
Түшкә ден чодырашке ошкеда.
Күлеш, ок күл ма, күрыштеш кож лўсүм,
Пеледыш, күшкүллан — беда.

Ойла сонарзе: йөрәтәм пүртүсүм,
А шке пычалжым янлык вак викта.
Шем чонжо дене амыртен ош түсүм,
Күэ воктене шордым йёрыкта.

Да колызат маневи: мыят пүртүсүм,
Шотлен тангемлан, шокшын йөрәтәм.
А шке пура вапш дене тымык вўдыш,
Луга тоя дене пүндаш марте.

Чылан ме ойлена: марий пүртүсүм
Йөратена. А шке иктаж гана
Саклен кодашлан тудын ныжыл түсүшүм
Шомак деч молым мом гын ыштышна?..

*Ронго села,
29 январь, 2000 ий.*

* * *

Воштончыш дене ынде ом каргаše —
Ваштарешем илалшe ең шога.
Лынг күптыр пале верланен санташте,
Чалемшe вуйжо мом-гынат шога.

Эрталме корно порсын ярым оғыл —
Йолгорно гай турा савыртышан.
Вет жапшe годым илыш тудын шолын
Да кызытшат ыш йўқилö ломыжан.

Тек ожно ятыр шоныде ышталтын,
Шолаш, пурлашке тошкышт шоныде.
А ынде, илыш акылым кошталтын,
Ик ошкылым ок ыште тергыде.

Садлан воштончыш дене ом каргаše,
Молан илалшe ең ден ўчашаш?
Эре ўшан ден ончыман эрлашке —
Вет сомыл але ятыр шуктышаш.

*Ронго села,
29 январь, 2000 ий.*

* * *

Молан ёпке? Ала орадым
Вашлийын отыл нигунам?
Поэт улам да шке пожарым
Мый шүмшитем ылыштенам.

Ит шорт, ит кыре але чаным,
Изишак пу мылам йўлаш.
Шинчавўд ден нёрен, шўчангын,
Ок келиш мыйланем илаш.

Огеш шоч ямле муро, эннын,
Лийшаш вет тудо шулдыран.
Тўняште але шуко енгын
Эрласе кечышт шўлыкан.

Иктажшылан керек ик татлан
Ала мыйят кертаим полшен.
Пуэм мый, йодигт гын, чылаптлан
Тул семым, шўм гыч каткален.

Садлан йодам —
Ит кыре чаным,
Пожарым огеш кўл йорташ.
Йўлен пытём гын, ит чамане,
Тыгай поэтын пўрымаш...

«Пўнчер» санаторий,
29 январь, 2002 ий.

* * *

Поэзийна сўан марте лач ситыш.
Ойлет тый: «Прозыш тудо савырнен».
Омашыш кўдирчан йўр лийын витыш —
Узъмак, векат, вес мужырым вучен...

А мый алят тулото йўрымеке
Шонем кава гыч шўдирым волташ.
Точем, кўзен шогалын пиче менгыш,
Лўмет каваш парня дёне сераш.

Ала вес корнын, ылыштен тулотым,
Тўнал ончаш у мурым, шекланен.
Кеч онғышкем от пызие, мурым йодын:
— Ўшан ала жаплан гына йорен?

Но мый лўдам.
Шоян лектеш гын семже,
Шке шоялан шкалан мо ўшанаш?
Ала кўлеш, ом мошто гын вес семын,
Кас тымыкым шып лийын колышташ?

Тымыкынат лынг уло дыр шке ямже.
Поэзий ден тудат ала шўла?
Анапестше, хорейже, шкенжын ямбше,
Келшалын, мужыр рифме ден илат?

Садлан поэзий кумыл портылмешке
Ом сёрё лучо шўдирым волташ.
Кўзен шогалын йўрлшиб пиче менгыш,
Лиеш, ужат, лўмет каваш возаш.

Сүан марте, манат, поэзий ситыш...
Айда она пу прозыш савырнаш.
Ну мо вара, омалышке йүр витыш,
Лиеш вет вес леведышым ышташ...

Ронго села,
7-20 декабрь, 2001 ий.

* * *

Лийин шым керт, очины,
Мый чонет йүлалтыше.
Вургыж вучышо шыч лий
Да шыч лий ужатыше.

Йодым мый умылтараш —
Тый кугун шүлалтышыч.
Маныч: «Мом каласкалаш —
Мый пашмам йүлалтышым.

Мыланем касвел мардеж
Ок күл йўрым кондышо.
Вучалтем, эрвел мардеж
Тымык кечим кондыжо».

Лийин шым керт, умылем,
Мый тылат эн вучымо.
Шўлыким садак шылтен
Кодым тыйым вучышо.

Ронго села,
2 ноябрь, 2001 ий.

* * *

Ош висвис ўмбалне изи мүкш ок ызге,
Ең деч шыпак тудым тый кўрыштынат.
Ой, пеш йўштö манын, нигён дек шыч пызне,
Тыйын шинчавўдым ыш уж нигёт.

Ўжара деч ончыч шкетыннак пожалтын,
Тый тора Чолпанлан шыл кумалынат.
Йўштö манын, тудым кеч пеш оғыт жапле —
Чоныштет тудлан тый верым мұынат.

Йёратем ман ойлыш мо тылат иктажше,
Почынат мо шўмым шке иктаж-кёлан?
Тогдаен шым керт, вет илышин иксаште
Лийинам тунам мый шўлык кумылан.

Шошымсо вўдшор ден лектым кеч икса гыч,
Шижым мый, моткочак кодынам вараш.
Шўшикыш огеш лий савырнаш киса гыч,
Йўрышо тулвуй ден нигузе ыраш.

Лийынат Чолпан тый, мый гын — йўштö тылзе,
Ваш ыштен шўмнажым ыш керт пўрымаш.
Ош висвис ўмбалне мүкш керек ок ызге —
Чаманем садак мый тудым кўрышташ.

Ронго села,
май — сентябрь, 2001 ий.

* * *

Ончалтышет пеш палымыла чучо,
Полмезе жап гыч тудо, очини.
Но мыйже кызыт нигомат ом вучо —
Сандене омым кодышо ит лий.

Камвочшо шүдирлан чонем ок коршто,
Кава ден мланде ушнымашыкке ом курж.
Шинчавўдем тетла мардеж ок кошто,
Чал ўпемат товандылын ок турж.

Ийгот эртен, мый талгыде гай омыл,
Ом кай нигуш, мардежым ончылтен.
Тораште огыл, мёнгыштемак сомыл
Мылам моткочак шуко погынен.

Ончалтышет пеш палыме моткочак,
Но тый ит ончо, мыйым сёрвален.
Ом керт вончен мый ынде пагыт гочын,
Мо лиийн огыл, тудым пёртылтен...

*Рөнгө села,
14-19 сентябрь, 2001 ий.*

Йёраташ шоненат гын, йёрате

Ужаташ лектынат гын, ужате,
Тымарте кеч мый шкет коштынам.
Шинчаштемже ёпкем трук ужат гын,
Ит ёрмалге — вучен коенаам.
Йёраташ шоненат гын, йёрате,
Кеч ом вашке тылат вашешташ.
Ал тўрвемжым шупшал ит когарте —
Чыра семын лўдам ылышаш.

Шўшпык мурым тетла ом тавале —
Сылне семже сита чылалан.
Йёратем ман, тынар ит товатле,
Тек кодеш каласаш эрлалан.
Йёраташ шоненат гын, йёрате,
Но ит вашкыкте тый вашешташ.
Ал тўрвемжым шупшал ит когарте —
Мый лўдам изи тул ден йўлап.

Ужаташ сёренат гын, ужате.
Бынде шкетын кошташ мый лўдам.
Шинчаштемже куаным ужат гын,
Пале — мый пеленет шуленам.
Йёраташ шоненат — чот йёрате,
Уш кайымешкак шумшалын тўрвем.
Шўлышет ден капем вошт когарте —
Кугу тул ден гына йўлынем.

*Рөнгө села,
15-16 октябрь, 2001 ий.*

Куван кум кече

Время я остановлю:
— Погоди —
Я долюблю!..
Нина Жибрик

Очыни, йөрөтөн шыч ситаре
Да шыч шукто, чыла каласен.
Йөрөтөн пытараш тыланем
Кодыш шыже күм кечым яндарым.

Чал пүртүс ушештарыш кенежым,
Йүштө толмым жаплан чактарен.
Нур пашам түрыснек иктешлен,
Кеч Покром ял тенгече пайремлып.

Мо ден тый шулыктарышыч шыжым,
Семык моли алят чоныштет?
Тул шинчат ден йёршеш ангыртет,
Үмбакем ончалмет дene шыргыж.

Товатат, йөрөтөн шыч пытаре,
Раз кенеж шарныкта шкеж нерген.
Лышташла кумылем когартен,
Тымыкем гына тый ит юмдаре...

*Ронго села,
18-24 октябрь, 2001 ий.*

* * *

Йомак түняште мыланем
Окмак Йыванын роль пүралтын?
Ушаныш веле савырнен
Ом керт алят — илем кыралтын.

Окмак улам да Кугыжа
Биш пу шке ўдыржым — Пампалчым.
Каласыш: «Күп гыч ужавам
Тый кондо шкаланет, кычалын».

Йонгежым чоткыдын чымен,
Мый пикшым колтышым кавашке.
Но пикш, торашке чонгештен,
Мөнгеш волаш гына ок вашке...

Ош тылзым ынде сөрвалем:
«Пикшемжым мланышкак кудалте.
Кычалын илыш пиалем,
Ом керт каваште мый кудалышт».

А тылзе мыланем: «Ом керт.
Пикшетым Юмын ўдыр налын.
Кава гыч мланышке волен
Коштеш вет, пикш озам кычалын.

Садлан огеш күл ужавам
Кычалын коштмо күп пундаште.
Тый, лектын садышкет, лыжган
Пелеште ик лўумым: «НАТАША».

«Наташа»? Мыйын пошкудем?
Ой, Юмо, сүксо, ом ўшане,
Кертеш мо тудо йөрөтөн
Окмак Йыван гайрак ушаным?

«Пүнчөр» санаторий,
6 февраль, 2002 ий.

* * *

Шинчаштет кеч шүдöй юдыш —
Ом вашеште, чон пуста,
Кайык шыже садым кодыш
Ныжыл сем дечын посна.

Шёртнёй түслан шергyn түлүш
Ош куэ — чара шога.
Шем шинчат сортала йүлүш —
Ынде шинчавүйд йога.

Мурымемлан шыч ўшане,
Мый мо титакан улам?
Пүйто сылнылык түнיאшке
Йонгылыш логалынам.

Шыч ўшане?
Ит ўшане!
Йодыш ынде нимолан.
Мый вет сылне сем түняшке
Шошым угыч портылам.

Роңго села,
4-5 январь, 2001 ий.

* * *

Пелештен мый омыгтэм лўметым,
Йўк лукдегыч, йышт шортам гынат,
Языкемлан тамык ден тўлем ман
Ом нумал ёпкем ниғёланат.

Жапише годым, шкет волен кава гыч,
Айыкын ончалын йырым-ваш,
Кўрлын налыш эн чезер поланым,
Кочо манын лўдынам пурлаш.

Лўдынам мый. Трук чонем, пустанын,
Савырнен рўдангше колдырмаш,
Сылие сем деч бордыхыш коранын,
Тўнгалеш ман шоянрак мураш.

Но молан тугеже мый лўметым
Омо дене пелештен шортам?
Адакат мо тый пайрэм ўстелым
Тўзаташлан чўктенат сортам?..

Роңго села,
2 январь, 2002 ий.

* * *

Шомакемлан тый шыч ўшане,
Шым мошто мо ўшандарен?
Тунемын омыл мый тёшакым
Шомак ден пушкидын шарен.

Осал шомакын лийын кулжо,
Көрәнышылан ўшанен,
Йүлаш гына түңгалише тулым
Тый кертыч чоныштем йөртөн.

Шинчавўдетым титакемлан
Шотлаш мо ынде мыланем?
Раз от ўшане шомакемлан,
Мо дene мый кертам полшен?

Но мый шомак дene тёшакым
Садак ом пыште шаралтен.
Жап веле пörtылта ўшаным,
А мый изишак вучалтем...

«Пүнчер» санаторий,
25 январь, 2002 ий.

* * *

Окнаште йўштö сүретлен йомакым,
Лум ўдырым мый тушто кычалам.
Каласыдегыч кодымо шомакым
Танем олмеш пёлеклынem тудлан.

Но йўштö ыш керт шонымемжым лудын,
Окнашке сүретлен йомак түням.
Ыш кодо ўдырлан эсогыл лукым —
Арам мый тудым тушто кычалам.

Пушентге уло.

Уло ечыгорно.

Пар имне терыш кычкыме шога...
Танем ўжеш, да окнашкемже корным
Чал йўштö лўмын сүретлен ала?

Чием мый ечым.

Йўдым ончыдеак,
Вашкем тораш, мардежым ончылтен.
Шомак вет кодын ойлыщаш тангемлан:
«Мый тыйым шокшын-шокшын йөратем!»

«Пүнчер» санаторий,
24-25 январь, 2002 ий.

Вүйлымаш

КОРАНЫЗА

Ончылмут олмеш	3
Кёраныза	4
А также...	4
«Мурышаш муремым...»	5
«Ах, шүмбелем, эрежак тый ит шүрдым...»	6
«Мый йол ўмбалне пентыдын шөгем...»	7
«Яндар кагаз...»	8
А вет күзэ мурен	9
«А чонышко поэзий күмүл...»	10
«Шонкалаш таратыше поэзий...»	11
«Шолаш-пурлашке ит шупшкедыл...»	12
«Лиеп ыле гынат, мёнгеш ом пörтыл...»	13
«Чоңгештен савырнем ош түня йыр...»	14
«Мый шык дечем ала пеш шуко йодым...»	15
«Илем мый ынде пүтүрак ласкан...»	16
«Ең ден поэзий шумлык ом каргаše...»	17
«Эре ик сем йонта моткочак лиши...»	18
«Сантам қырен, мый Юмым шым сёрвале...»	19
«Ала-кушечын йонтышо йўқсавыш...»	20
«Улам мый таче мокмыран...»	21
«Коранг ит кай, ончалын шöрын...»	22
«Саман подеш мый руштын, мокмыранын...»	23
«Шикш деч поснажак мый ом йўлў...»	24
«Ондакше иктын-иктын, бўри...»	25
«Перен мый юртным ик гана...»	26
«Нимомат мый ынде ом чамане...»	27
«Адак тошкальым мо шорвондыш...»	28
«Тул кече нўлтö, юмылтен эрдене...»	29
«Турист ойла: мый йўратем пўртўсим...»	30
«Воштончын дене ом каргаše...»	31
«Илышием — мондалтше муро...»	32

КУВАН КЕНЕЖ

«Окнашке шындыме пеледыш...»	33
«Молан ёпке? Ала срадым...»	34
«Поэзийна сўан марте лач ситыш...»	35
«Лийни шым керт, очыни...»	36
«Ош висвис ўмбалнис изи мўкш ок ызге...»	37
«Ончалтышет пеш палымыла чучо...»	38
Йўраташ шоненат гын, йўрате	39
Куван кум кече	40
«Йомак тўняште мыланем...»	41
«Шинчаштет кеч шўёдё йодыш...»	42
«Пелештен мый омыштем лўметым...»	43
«Шомакемлан тый шыч ўшане...»	44
«Окнаште йўшто сўретлен йомакым...»	45

Альберт Александрович Васильев

Кёраныза

Почеламжут-влак

Завидуйте

Стихи

На марийском языке

Редактор А.Т.Тимиркаев

Оформление художника С.В.Прутова

Технический редактор Л.А.Плотников

Корректоры Г.А.Смирнова, С.Н.Яшкина

Сдано в набор 25.03.2002. Подписано к печати
8.04.2002. Формат 60x84/16. Бумага офсетная.
Гарнитура SchoolBook. Печать офсетная. Усл.
печ. л. 2,79. Усл.кр.-отт. 2,79. Уч.-изд. л. 1,87.
Заказ 564. Тираж 500.

Республиканское газетно-журнальное издательство
“Периодика Марий Эл”.

Лицензия ЛР № 010072 от 10 ноября 1996 г.
424006, г.Йошкар-Ола, ул.70-летия ВС СССР, 20.